ہاڑ دی سُولی

تجمل کلیم

ہان دی سُولی

تجمل کلیم

کتاب داناں | ہان دی سولی
صنف | شاعری (غزل)
شاعر | تجمل کلیم
سرورق | قمرالزمان
چھپن ورہا | پہلی وار 2012ء
مُل | 300 روپے
تعداد | 1000
مِل ورتن | چوک پیر جہانیاں چونیاں ضلع قصور
فون | 0300-4254237
پرنٹنگ | فیض الاسلام پرنٹنگ پریس، B-210، اقبال روڈ، راولپنڈی۔

پہلا پیر (The First Step) پبلی کیشنز
ہاؤس نمبر A-44، گلی نمبر 61، سیکٹر G-6/1-2، اسلام آباد
فون: 0302-8973527

عذرا

ضرغام حیدر

تے

رضا حسن

دے ناں

کمال کردے او بادشاہو!

اک مشاعرے وچ تجمل کلیم دا کلام سن کے مینوں بڑی حیرت ہوئی سی تے ہن اوہدیاں غزلاں پڑھ کے اوس حیرت وچ کئی گنا زیادہ اضافہ ہو گیا اے۔

کلیم اک اوریجنل (Original) شاعر اے۔ اوس دا فن بڑا Effortless اے۔ اوہدا کلام پڑھیے تے کسے اینچ تے بناوٹ دا کوئی اڑیکا محسوس نہیں ہوندا۔ انج لگدا اے پنجابی زبان دے محاورے، اکھان تے دانائی بھریاں بولیاں بے ساختہ تے برجستہ طور تے شعر دی صورت اختیار کر گئیاں نیں۔

پنجابی زبان کلیم دی غزل وچ پورے فطری حسن نال ظاہر ہوئی اے۔ کلیم ساہمنے دیاں گلاں انج کردا اے کہ بندہ چونک کے رہ جاندا اے۔ اپنی رجائیت تے خوش بینی دے لحاظ نال وی اوہدی غزل بڑی جاندار اے۔ زندگی دیاں اوکڑاں نال اوہنے متھا لایا ہویا اے۔

جدید پنجابی غزل گوئی وچ کلیمؔ دی ہنر مندی تے مضمون آفرینی نوں
میں اوسے دے اک مصرعے نال داد دینا ضروری سمجھنا کہ:

کمال کر دے او بادشاہو!

اجو کے سمے وچ کلیمؔ دی غزل اپنے سجرے تے انوکھے پن دے لحاظ
نال انج وکھری محسوس ہوندی اے جویں:

گجھی رہوے نہ ہیر ہزار وچوں

کلیمؔ دی شاعری دے ایس مجموعے دی اشاعت اتے میں کلیمؔ نوں تے
پنجابی شاعری دے شیدائیاں نوں وی مبارک دینا۔ ایس کتاب دے چھپن نال
پنجابی غزل بڑی ثروت مند ہوئی اے۔ سچی گل اے ایہو جہی کتاب کدی کدی
چھپدی اے۔

انور مسعود

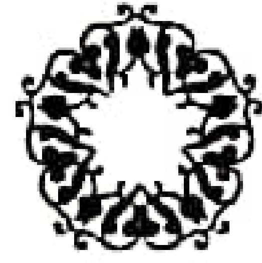
اسلام آباد

051-4441524

0343-5050500

فہرست

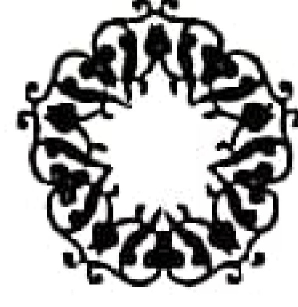
ملنے گلنے اودوں بعد وچھوڑے وی
عرشاں تے جُو بن جاندے نیں جوڑے وی

بھورا نہیں احسان لیا میں جیون دا
جنے ساہ اوس دتے اونے موڑے وی

پہلاں جُثہ پھَٹو پھَٹ چا کردے نیں
مُڑ کے پیریں آ پیندے نیں روڑے وی

مینوں ایویں آس دی سُولی ٹنگیا سو
وعدہ کچا دھاگا اے تے توڑے وی

یار کلیماؔ پیار نشہ جے کیتا ای
تگڑا ہو کے سہہ دُوری دے کوڑے وی

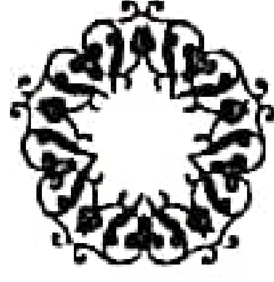
ٹبّہ ٹویا اک برابر
کریاں ہویا اک برابر

قسمے سن کے نیندر اُڈی
سُتّا، مویا اک برابر

ماڑے گھر نوں بوہا کاہدا
کھُلا ڈھویا اک برابر

راتیں اکھ تے بدّل وسّے
چوِیا چوِیا اک برابر

یار کلیماَ جوگی اگے
سپ گڈویا اک برابر

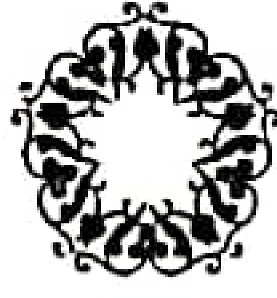
اینا رج کے تکیا بھکھاں مر گئیاں
اج اک صورت ویکھ کے اکھاں ٹھر گئیاں

جد اک سُفنا کچی نیندر توڑ گیا
کیہ دساں فریاداں کیہڑی کر گئیاں

اینا خوف لُٹیچن دا سی ذہناں وچ
پِچھے آوندے وِیرتوں بہناں ڈر گئیاں

سُچے رشتے وی ہن کوُڑے لگدے نیں
ماواں جو رُوڑی تے بچے دھر گئیاں

یار کلیماؔ مُڑ آیا تے انج لگا
جِسراں ڈُبیاں ہویاں رقماں تر گئیاں

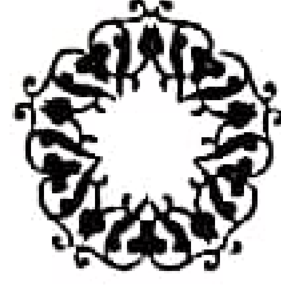
مرن توں ڈَردے او بادشاہو
کمال کردے او بادشاہو

کسے نوں مارن دا سوچدے او
کسے تے مردے او بادشاہو

تُسیں نہ پاوو دلاں تے لَوٹی
تُسیں تے سَردے او بادشاہو

ایہ میں کھڈاری کمال دا ہاں
کہ آپ ہَردے او بادشاہو

کلیمؔ کِکھاں توں ہولے او ناں
تدے ای تَردے او بادشاہو

کیہڑا ہتھ نہیں جَردا میں
کیہڑی ساہ نہیں مَردا میں

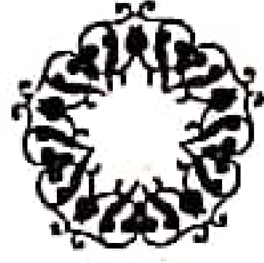
ہسّن والی گل تے وی
ہسّ نہیں سکیا ڈردا میں

قسمت لُٹن آئی سی
کردا تے کیہ کردا میں

سارے بھانڈے خالی نیں
ہوکا وی نہیں بھردا میں

خود مریاں واں تیرے تے
تیتھوں نہیں ساں مردا میں

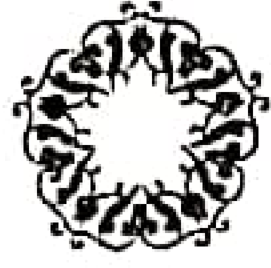
ایہ وی سچّ اے دھرتی رُکھ نوں مُٹھیاں بھریاں
جمنوں پہلاں میں وی ککھ نوں مُٹھیاں بھریاں

خورے کیہڑ ے کیہڑ ے روگاں پَیر پسارے
خورے کیہڑ ے کیہڑ ے دُکھ نوں مٹھیاں بھریاں

چیتے کر کے اوہدے ہونٹھ گلاباں ورگے
کوسے ہنجواں پیلے مُکھ نوں مٹھیاں بھریاں

کئی واری مزدوری جد نہ موڈھے گھٹے
بھکھ نے مینوں تے میں بُھکھ نوں مٹھیاں بھریاں

جھندے دُکھڑے اج وی میرے گھر ستے نیں
اوہنے بھریاں وی تے سُکھ نوں مٹھیاں بھریاں

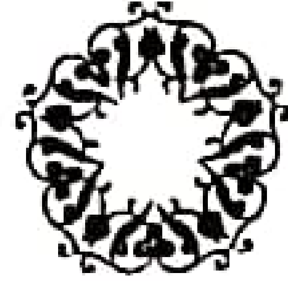
ایہ نہ سمجھیں ٹھریا ہویاں
جھَٹ کُو سُتا مریا ہویاں

اِنج کرو دو نہراں کڈھو
اندروں اینا بھریا ہویاں

حصّے دے اک مرلے پِچھے
کاغذ پٹ لو، مریا ہویاں

سر اسمان آں چائی پِھردا
اندروں بھاویں کھریا ہویاں

توں مرنا اے میرے ہتھوں
تیتھوں اینا ڈریا ہویاں

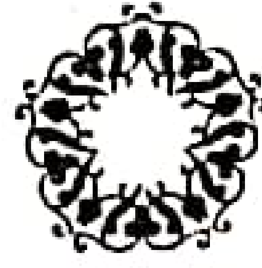
اوہنوں چیتے رکھیا بُھلاں سُکنے پائیاں
اج فیر اوہدی راہ تے نظراں سُکنے پائیاں

پہلاں بہہ کے میّتاں اُتے رَج کے روئے
فر دفنا کے ہتھیں قبراں سکنے پائیاں

اوہدی وِچلی اگ دا کیہ اندازہ لاواں
ننگی تار تے جہنے دھیاں سکنے پائیاں

تیرے رُوپ دے سُورج پردہ پوشی کیتی
وَسدے بدلاں تے میں اکھاں سُکنے پائیاں

کیہ دساں میں کنے مصرعے ہنجواں روہڑے
کیہ دساں میں کِنیاں غزلاں سکنے پائیاں

صبراں دی رُشنائی نال
روگ الیک صفائی نال

بالاں کافر ہو جاناں
میری نیک کمائی نال

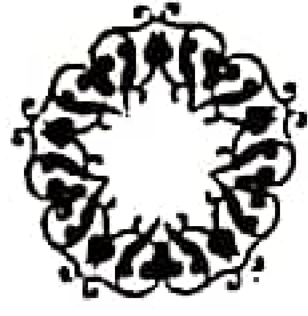
چوراں ورگے اتھرو سی
نکلے انج صفائی نال

خلقت بولی ہندی گئی
میری حال دہائی نال

ڈِیوے ورگا جیون وی
کٹیا رزق ہوائی نال

دُکھ دے ڈنگوں بچیا واں
کوڑی اکّ دوائی نال

اِک خدا وی ہندا اے
بھلیا! اک خدائی نال

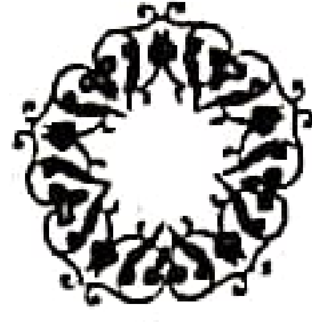
کیہ کہواں چلی اے ہر سرکار میری دھون تے
سِر اے جسراں قرضیاں دا بھار میری دھون تے

دل جدوں ڈُبا تے ساہ لینا وی اوکھا ہو گیا
اکھ پھیری سُو جویں تلوار میری دھون تے

دشمنی ساہ دی تے موتاں دی شروع توں پۓ گئی
بے گناہ ای پھس گئی وچکار میری دھون تے

جیہڑے باہروں پھٹ ملے جُثے نوں میرے سر پئے
جیہڑا اندر مر گیا فنکار میری دھون تے

جاگیاں اکھیں دے فِر اک خواب بکھّی پئے گیا
چور سینے تے، تے پہریدار میری دھون تے

گلما لیر و لیر بنائی پھرنا ایں
کیہ اپنی تصویر بنائی پھرنا ایں

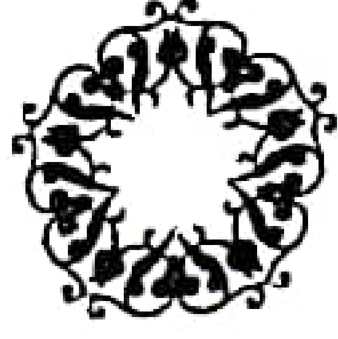
توں کیہ روپ نگر دا حاتم طائی ایں
سارا شہر فقیر بنائی پھرنا ایں

سچ پُچھیں تے ایہ تیری کمزوری اے
توں جنہوں تقدیر بنائی پھرنا ایں

طوطے کڈھی فال تے رولا پا دتا
ہتھ وچ آپ لکیر بنائی پھرنا ایں

اپنی بیڑی ہتھیں وَٹے پا لئے ای
بے پیرے نوں پِیر بنائی پھرنا ایں

تُکا ہووے ہا تے خورے لگ جاندا
بے تُکے نوں تیر بنائی پھرنا ایں

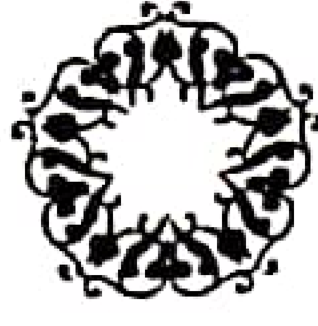
پھسیاں اُتے جال نہ سُٹ
گل سُن منہ تے وال نہ سُٹ

مویاں کنڈھے لگنا اے
کُنڈی کنڈھے نال نہ سُٹ

چغلی سیہہ دا کنڈا اے
میرے گھار مکاں نہ سُٹ

چاچا پگ نوں سِر تے رکھ
دن دے پیریں سال نہ سُٹ

اوہ دیوے گا ونڈن لئی
ہتھوں خالی تھال نہ سُٹ

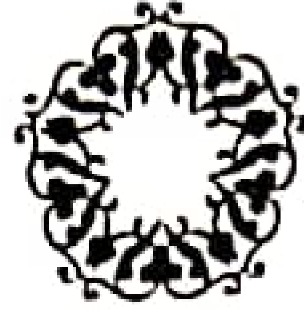
گودلووں نوں ولکی تھاں تے اج وی اے
مِسہٹر کاہدا میری ماں تے اج وی اے

پکّی گل اے سوہنی مُڑ کے جمی نہیں
لگیاں والے ہون جنھاں تے اج وی اے

پانی اپنے قدوں نیواں ہویا اے
بوکے نال پرانی لاں تے اج وی اے

وکھری گل اے ہن توں اتھے رہناں ایں
ویکھ رقیبا بنے کاں تے اج وی اے

تیری مرضی توں سمجھیں یا نہ سمجھیں
میری ہر شے تیرے ناں تے اج وی اے

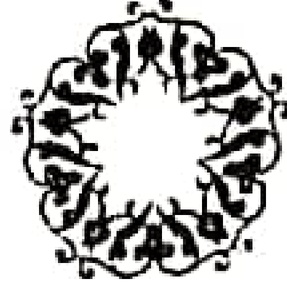
غیر نوں آوندا تکدے کسراں
راہ دریا سی ڈکدے کسراں

پانی ورگے ساہ دتے سو
پیون والے اکدے کسراں

بھکھے ستے بال وچارے
روڑ دھرے سی پکدے کسراں

سجّن بھیڑا کہہ نہ سکے
بھیڑا کہہ وی سکدے کسراں

راہ پیراں نوں مُٹھیاں بھریاں
فیر کلیماؔ تھکدے کسراں

اکھ دے اتھرو پی پُتر
تگڑا ہو کے جی پُتر

پیسے نہیں کجھ ویلا کڈھ
اک گل کرنی سی پُتر

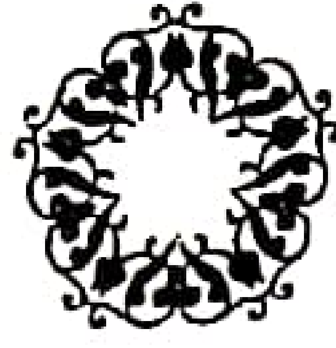
تیرا گھوڑا بن دا ساں
ایہ گل چیتے ای پُتر

اج میں بھار آں تیرے تے
بات اے سوچن دی پُتر

تُوں، تے آکھی بیٹھا ایں
ہور کیہ کہنا ای پُتر

ماں بولی نہ بُھل جاویں
پڑھ کے اے بی سی پُتر

اُنج تے ساہ ساہ نعمت اے
وڈی نعمت، دِھی پُتر

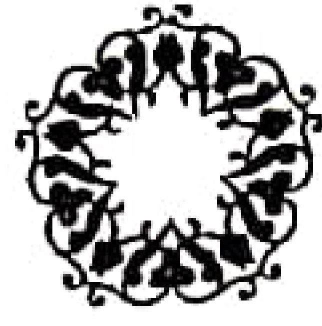
عشقے سونہہ جے سُکھی ہووے
سُورج، سُورج مُکھی ہووے

اک وی دسو رجیا ہویا
جہندی اکھ نہ بھکھی ہووے

دیویں تے عزّت دی دیویں
تھندی نہ سہی، رُکھی ہووے

میں سمجھاں گا جنّت پائی
میری دِھی نہ دُکھی ہووے

زندہ لاش اے یار کلیماؔ
عورت جے بے لکھی ہووے

اکھاں لڑیاں ہندیاں نیں
کنڈیاں اڑیاں ہندیاں نیں

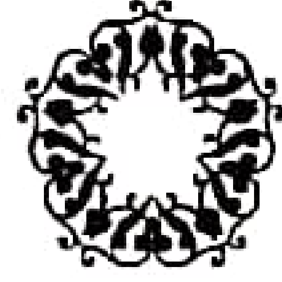
تکیاں ہاسا لگدا اے
لگیاں جھڑیاں ہندیاں نیں

غیر سڑے تے بن دا اے
راہواں سڑیاں ہندیاں نیں

دکھ تے کل دے بچے نیں
اُنگلاں پھڑیاں ہندیاں نیں

خواب نہ آکھو، بھکھاں نیں
اندر وڑیاں ہندیاں نیں

عشق دا اِکو فیدہ اے
گلاں بڑیاں ہندیاں نیں

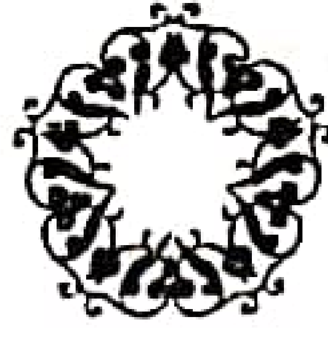
دوہراں، کھیس، سرہانے ونڈدی پھردی سی
اوہ نیندر نوں کھانے ونڈدی پھردی سی

کل تے شاہ وی دکھ پُچھے نیں لوکاں دے
کل تے بھکھ وی دانے ونڈدی پھردی سی

کانی ونڈ دا دُھڑکو تے فر رہناں سی
رُت امرود جو کانے ونڈدی پھردی سی

راتیں اوہ ہسّیا تے کلیاں کِھڑ پئیاں
فِر تے رات مکھانے ونڈدی پِھردی سی

سوچ کلیم دی ایسے جرُمے تاڑی گئی
کملی حرف سیانے ونڈدی پِھردی سی

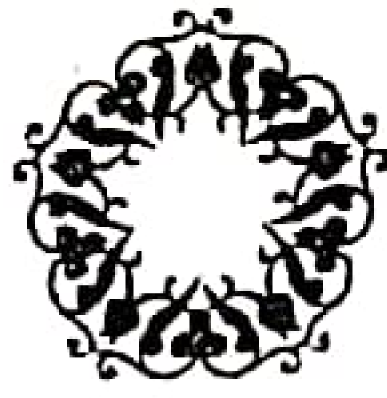
پاٹا گلما سِین نہیں آیا
اج میں اتھرو پین نہیں آیا

ربّا کیہڑی غلطی ہوئی
بوہے تے مسکین نہیں آیا

جو کجھ اپنے بارے سُنیا
مینوں آپ یقین نہیں آیا

دُکھاں دی ہڑتال اے خورے
اج کوئی وی پین نہیں آیا

پہلی گل میں خود نہیں جمیا
دُجی گل میں جین نہیں آیا

آوے نہ جے چین تے دسّو کیہ کریئے
اکھّاں ترلے لین تے دسّو کیہ کریئے

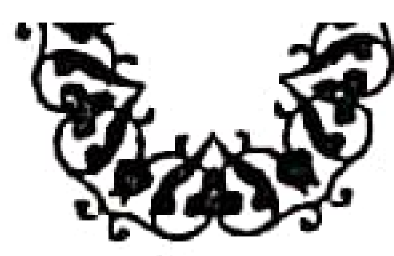
اوہدی یاد دے چھالے جانوں پیارے نیں
کنڈے پیریں پین تے دسّو کیہ کریئے

ہاسے وچ وی کاغذ کالے کر ویکھے
اکھر پاون وین تے دسّو کیہ کریئے

جنہوں تکیاں جی کیتا سی جیون تے
مارن اوہدے نین تے دسّو کیہ کریئے

میں تے قسمے اکھاں راہ تے دھر آیاں
موت نہ آوے لین تے دسّو کیہ کریئے

Scanned with CamScanner

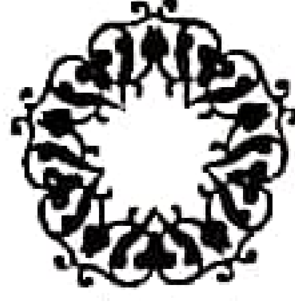
نویکلی جھی زمین جوگا
خیال اتھر اے پین جوگا

بڑا ای سُچّا اے پیار ماں دا
بُرا وی آکھے تے جین جوگا

ایہ روز سونا تے روز اُٹھنا
بڑا اے ربّ تے یقین جوگا

یا مال ہُندا یا ڈھیر سجدے
تے میں نہ دُنیا نہ دین جوگا

کلیم دھرتی دے پاڑ ہے نیں
یا اپنا گلما اے سین جوگا

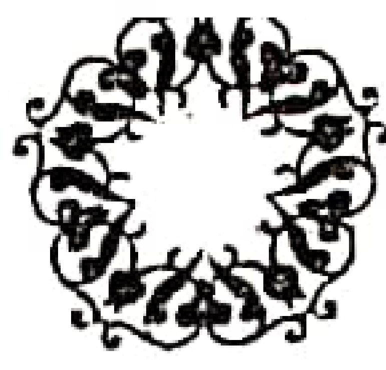
سونہہ میرا ایمان تے بن گئی
بس فِر میری جان تے بن گئی

ایدھر یار نے وَنگ چھنکائی
اودھر پینگھ اسمان تے بن گئی

اوہدا حور سراپا توبہ
بھلیاں دے ایمان تے بن گئی

پُتّر چُکنا سوکھا نہیں جے
سمجھو سونہہ قران تے بن گئی

میرے تے بنیاں نوں چھڈو
ویلے دے سُلطان تے بن گئی

پلکاں گالی جاندا اے
اتھرو بالی جاندا اے

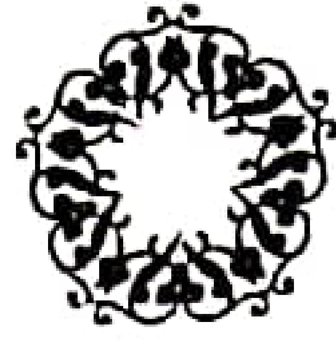
بچہ اے یا پاگل اے
دُھوڑ اُچھالی جاندا اے

نالو نال بہاراں نیں
جدھر مالی جاندا اے

شیر برابر جگرا سو
ویلا ٹالی جاندا اے

داتا تیرے کیا کہنے
اِک سوالی جاندا اے

جیس کلیمؔ بنایا سی
اوہو پالی جاندا اے

سن لو عشق بیماری دا
تاپ اے قسمے واری دا

چھالے کسراں رووَن گے
اکھ اچ پندھ نہیں تاری دا

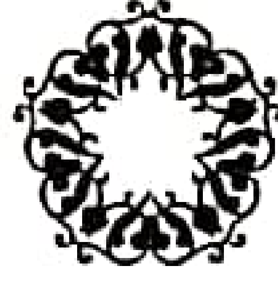
خورے کِتھوں مُردے نیں
وَل سِکھیا اے تاری دا

کچے گھر نہیں لٹی دے
مویاں نوں نہیں ماری دا

جِبھ ہُندی اے بولن لئی
کم لیندے نیں آری دا

پیار خریدن آیا سی
منہ تے ویکھ بپاری دا

اتھرو پینے پیندے نیں
یا فِر دل نہیں ہاری دا

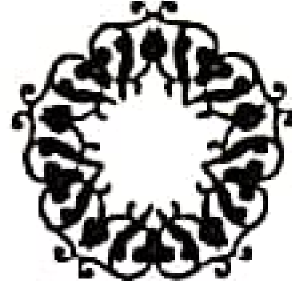
رُوپ کوئی جاگیر نہیں ہندی
ہیر وی اک دن ہیر نہیں ہُندی

شیشے ساہویں میں ہی ہُناں
وچ میری تصویر نہیں ہُندی

بندے نوں کجھ کر دیندی اے
دولت آپ امیر نہیں ہُندی

شُکرا اے پاٹے جھگے وچ آں
اتھے تن تے لیر نہیں ہُندی

لبّھو کون اے لُٹن والا
جو وی اے، تقدیر نہیں ہُندی

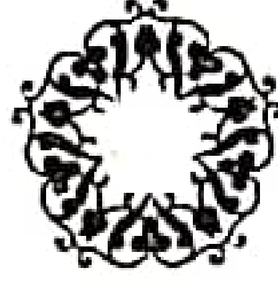
کجھ ایانے کجھ سیانے حرف نیں
کجھ نویں تے کجھ پرانے حرف نیں

اج ہو سکدا اے کوئی نہ بچے
دونہہ فریقاں نیں چلانے حرف نیں

توں کویں کہنا ایں توں وِکیا نہیں
تیریاں لِختاں چہ کانے حرف نیں

اوہ سی جیٹھری تیز جیہی اوہ سوچ سی
ایہ نیں جیہڑے منہ دھیانے، حرف نیں

شعر کیہ مصرع وی جے کر ڈولیا
سوہنیو حرفاں تے آنے حرف نیں

گرمی، سیت اے وَکھو وَکھ
پاک پلیت اے وَکھو وَکھ

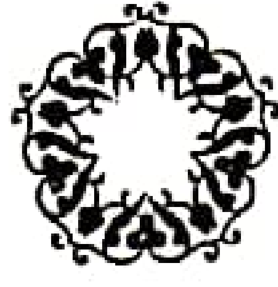
مرنے پرنے سانجھے نیں
گھار مسیت اے وَکھو وَکھ

سانجھی بُرکی اپنی تھاں
پیار پریت اے وَکھو وَکھ

اکھ دی سُر اے اکو جیہی
دل دا گیت اے وکھو وکھ

ایویں دانہ سُٹ دے او
ساڈی ریت اے وَکھو وَکھ

اِک کلیماں کَنج ہوییۓ
کول تویت اے وَکھو وَکھ

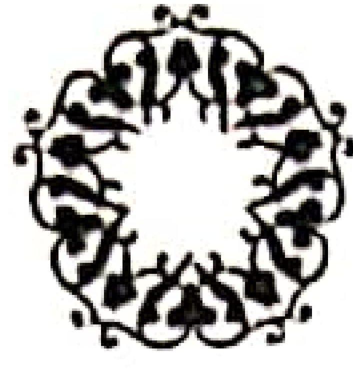

اک پاسا اے بھکھ مکان دی سُولی تے
دُجا پاسا بھکھ ہنڈان دی سُولی تے

سچّ پچُھو تے اوہدے ہاسے ٹنگے نیں
پیار بھرے دو بول زبان دی سُولی تے

باقی ایویں چکر شکر ہندے نیں
اکھ تے لگدی اے انسان دی سُولی تے

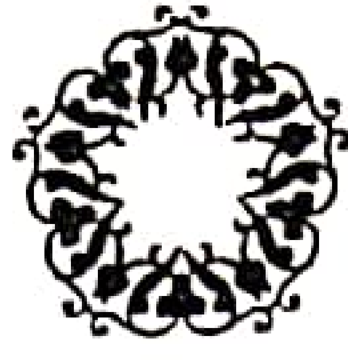
سُورج ڈھال کے میرے سر تک لے آوو
مینوں چاڑھو میرے ہان دی سُولی تے

ڈُبیاں نبضاں تار دے
سینے لگ کے ٹھار دے

دو تلواراں والیا
اکھاں پھیر تے مار دے

سجّن ویری ہو گئے
ویری کیہڑی کار دے

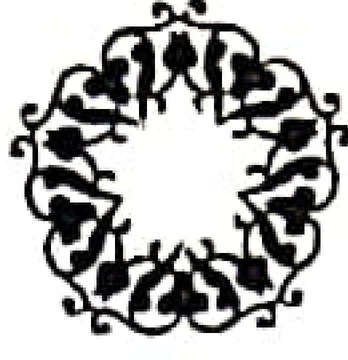
جو تُوں باقی چھڈّی سی
بوٹی نہیں سی ہڈّی سی

توں تے اکھ نہ بھر سکیا
میں تے جھولی اڈّی سی

بچہ کہہ کے ٹال گئے
گل تے میری وڈّی سی

میرے پچھے کیوں ایں توں
تیرے کول تے گڈّی سی

میرے لیکھ دے دانے تے
چار چوفیرے کھڈّی سی

جیون دی اِک گوٹ دے پِچھے
سو چیلاں نیں بوٹ دے پِچھے

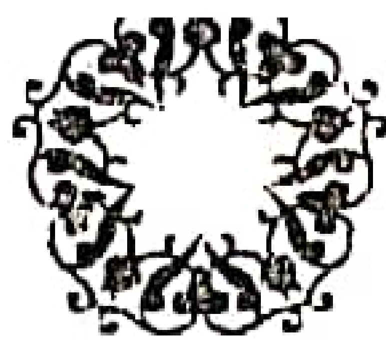
عیباں وانگ لکائی پھرناں
بھکھے ڈھڈ نوں کوٹ دے پِچھے

تک لے دوزخ بھوگ رہیا اے
سونا رتی کھوٹ دے پِچھے

خُشیاں میتھوں آسے پاسے
نوَٹ دے اگے نوَٹ دے پچھے

تیری اکھ نہیں چُٹیا مینوں
میرا ہتھ سی چوٹ دے پچھے

وڈا اک دماغ اے کوئی
نکے جہے اخروٹ دے پچھے

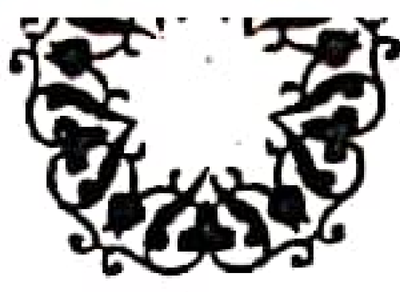
سِتّے مُڑ نئیں پکّن والے
لے آ راہواں ڈکّن والے

اک وی کاوڑ وِتھاں پایاں
تیتھوں نہیں ساں اَکّن والے

پیر وی روون ہا کے ہوئے
رَستے وی نئیں تھکّن والے

تُوں جے کھُل نہ دِتی ہووے
گنوں ہل نہ سکّن والے

فیر کلیما لبھیئے کدھروں
ویلے راہواں تکّن والے

تَلی دی اِک اِک لکیر دکھ اے
جے سوچیئے تے فقیر دکھ اے

فضول نبضاں نہ ٹوہ طبیبا
سمجھ لے رانجھا واں ہیر دکھ اے

ہزار خُشیاں ہنڈاوُ بھاویں
ایہ ساہ اے ایہدی اخیر دکھ اے

میں عشق سوہنی دا ویکھیا اے
غریب گھر نوں امیر دکھ اے

کلیم کنی کو دیر بچسیں
حیات پنچھی اے تیر دکھ اے

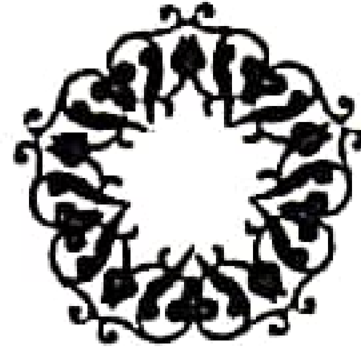
دل نوں سمجھان لئی دلاسے لئی
پیڑ منگی اے کھبّے پاسے لئی

کُم ہتھاں دے آ گئی مٹی
جیہڑی گوئی گئی سی کاسے لئی

یار سونا ملے تے ایویں نہیں
روز وِکیا واں ماسے ماسے لئی

میری گلی خُشی بچا ربّا
غیر جاندا سی اج پتاسے لئی

میں جے مروی گیا تے رووِیں نہ
میں تے بنیا واں تیرے ہاسے لئی

بوہا گھُٹ کے ڈُھکا اے
اندر کیہڑا لکا اے

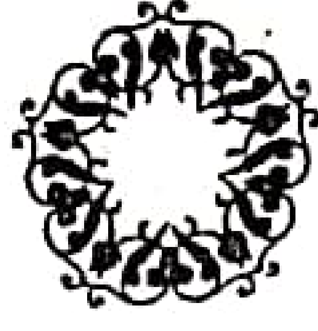
سوہنی تر کے آونا سی
اکھ جنھاں وی سُکا اے

حوراں لے وی سکنا واں
جوڑ بڑا بے تُکا اے

سُولی لبھدی پھِردی اے
ادھا پندھ تے مُکا اے

جنھوں تیر بنایا سی
اوہو سینے ٹُھکا اے

لیکاں کُٹّی جاندے او
سپ تے جاوی چُکا اے

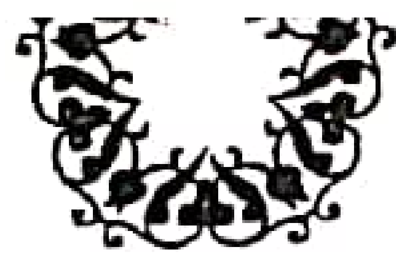
جیون رُکھ نوں ہتھیں ٹکے نہ مارو
ساہ دے دانے چبّو پھکّے نہ مارو

بال کھڈونے ویہندا اے تے کیہ ہویا
آپے ٹُر جاوے گا دَھکے نہ مارو

حرصاں اگے موت دہایاں دیندی رہی
ریفل اگے ویر جے سکے، نہ مارو

جِت لینا تے کھونا اِک برابر نہیں
دُکھیاں نال تے ساڈے پکّے نہ مارو

سارے یار کلیمؔ جی لوبھی نہیں ہندے
دل نوں جندرے پکّے پکّے نہ مارو

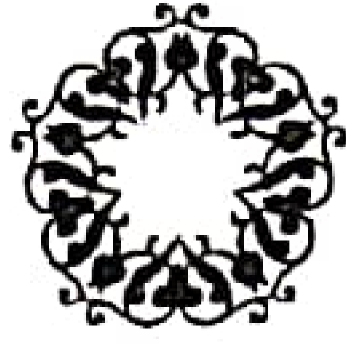
دل دے پھَٹ سیوں نہیں سکدا
رو سکنا واں گوں نہیں سکدا

اوہ کیڑے نوں تاں دیندا اے
کیڑا بھکھا سوں نہیں سکدا

اوہدے وچ کیہ نیکی چھُٹنی
جیہڑا اکھ بھیوں نہیں سکدا

ربّ ہونا کوئی سوکھا نہیں جے
چاہوے وی تے سوں نہیں سکدا

میںنوں کالا علم نہ سمجھیں
میں ٹُھکنا اے بھوں نہیں سکدا

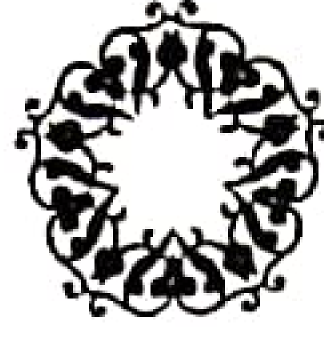
مصرعے ہرے کیہ ہوونے تیری زمین وچ
سوچاں دی جے توں کھاد نہ کیری زمین وچ

بندے تے وی کرم دی نظر میرے مالکا
کیڑے تے لائی بیٹھے نیں ڈھیری زمین وچ

آخر پہاڑ اُڈنے نیں قیامت نیں آونا
گھُلنی اے کوئی اِنج دی ہنیری زمین وچ

قبضہ اجے وی میرا اے میری زمین تے
پکھیاں تے ڈھیر لگیاں نیں میری زمین وچ

بیٹھے نیں بال ساہمنے وٹیاں دے ڈھیر تے
فِر وی کلیمؔ لائی اے بیری زمین وچ

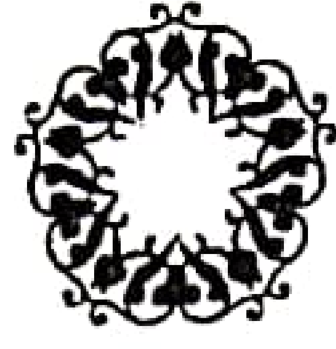
ایہ تیرا شک اے مینوں ہی اداواں مار دینا اے
محبت ہو گئی تے میں وی ساواں مار دینا اے

میں اج دا رزق لے آواں میرے اج نوں دعا دیوو
دیہاڑی دار نوں گھنیاں دعاواں مار دینا اے

میرے جیون دے دِیوے نوں ہواواں زندگی دینی
تے ایہ وی سچ اے فِر اہنوں ہواواں مار دینا اے

ہمیشہ پیر تَھکدے نیں کدی رستہ وی تَھکیا اے
ایہ سڑکاں نہیں بلاواں نیں، بلاواں مار دینا اے

میں اپنا شعر اپنے دوستاں دے نال ٹوراں گا
ایہ میرا شعر دا یوسف بھراواں مار دینا اے

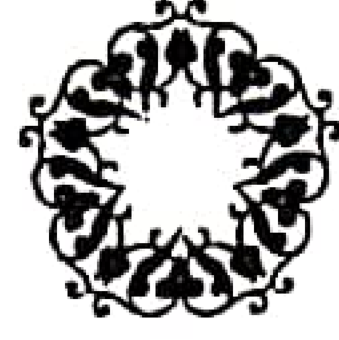
فِر اک جھوٹھے سچ دے نال
کل نہ جوڑیں اج دے نال

میں سر چڑھ کے مرنا ایں
مرن تے دیوو سچ دے نال

بھکھ موئے نوں کھچھن دے
وچ اک روٹی کچ دے نال

ایہ تے داغ نیں لُٹن دے
ایہ نہیں لہنے جج دے نال

پھانسی کہہ کے اُٹھیا تے
سُولی ٹُر پئی جج دے نال

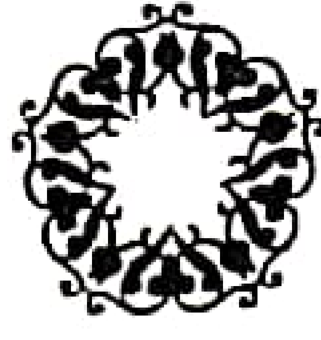
ہار تے بس کمزوری دی اے
دُنیا زورا زوری دی اے

دل نوں جندرے وچ ای رکھیں
اوہنوں عادت چوری دی اے

ویکھو اکھ نہ گونگی کرنا
گل ٹُرے تے ٹوری دی اے

تیرے مُشکی رنگ دی قسمے
کِس کافر نوں گوری دی اے

جیہڑی واج نوں کن ترسے نیں
بانگ دی نہیں اوہ لوری دی اے

سوچ زمینے مصرع اگیا
اِنج کر کے سی مطلع اگیا

میں اک گھر دا دانہ سٹیا
اس دانے توں قصبہ اگیا

چھالے پانی دے دے موئے
تاں کدھرے اک رستہ اگیا

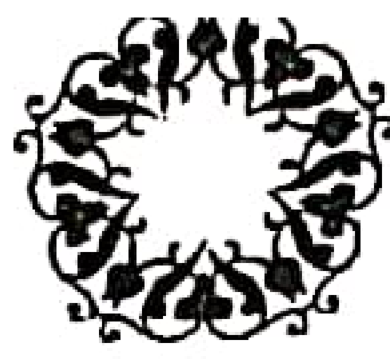
فیر حقیقت ننگی ہوئی
پردے تے جد پردہ اگیا

بیجی بھکھ تے صبر وی پھٹیا
اُنج پر جرم وی واہوا اگیا

کد سٹے تے اکھ سی میری
ویکھ رہیا ساں ورقہ اگیا

نہ کلی وچ دولت نپی
نہ کنڈے تے جندرا اگیا

دوویں شکلاں بھوگ رہیا واں
بندہ جمیا، بندہ اگیا

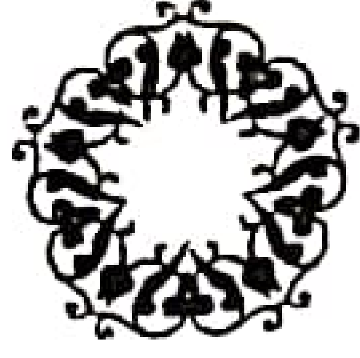
اک دن ہرنا پینا اے
آخر مرنا پینا اے

ایہو سوچ کے ڈر جانا
مینوں ڈرنا پینا اے

مر جاواں کہ مار دیاں
کجھ تے کرنا پینا اے

اکھ نوں کربل والے دا
پانی بھرنا پینا اے

ہتھ قضا ای کھولے گی
مر کے ترنا پینا اے

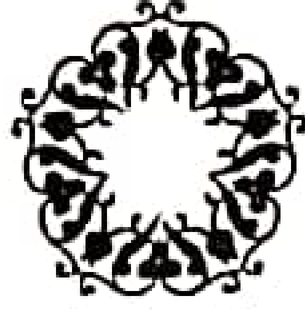
سُکی گِلی، گِلی سُکی ہووے گی
ہن ایہ بولی اُکی مُکی ہووے گی

جے ایہ سُرخی چونے کتھے والی نہیں
فیر ایہ تُھک مزدور نیں تُھکی ہووے گی

میرے توں ہن ویلا ڈردا پِھردا اے
میرے قلم نیں ریفل چُکی ہووے گی

اوہنوں دوہٹی لکھیاں سوچ دے ویڑھے وچ
چاواں دی اک جنج تے ڈُھکی ہووے گی

اینی چھیتی موت نے کسراں لبھیا اے
بندے وچ ای کدھرے لُکی ہووے گی

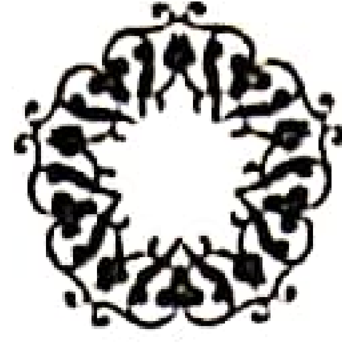
دو دھاری تلوار اے بھا جی
ویلا اِنج دا یار اے بھا جی

شرماں دی ہن کیہڑی دساں
روٹی پردہ دار اے بھا جی

ڈُھوڑ تے ٹُر کے خبراں ہوئیاں
ساڈا وی کوئی بھار اے بھا جی

چُپ نوں چُپ ای کوہ سکدی اے
ایہہ ایسا ہتھیار اے بھا جی

نفرت دی سُولی نہ چاڑھو
میرا جُرم تے پیار اے بھا جی

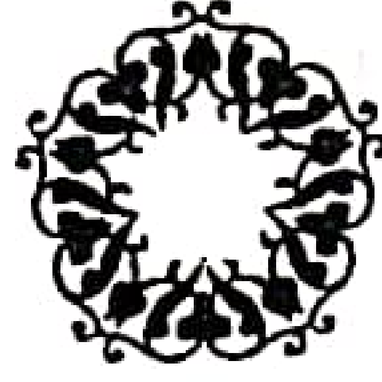
جیہڑا میری تھوڑ اے بھا جی
اوہنوں میری لوڑ اے بھا جی

بُلھ سُو جسراں پھُل گلابی
اکھ دارو دا توڑ اے بھا جی

مصرعے وچ اُس وال نچوڑے
مصرع آپ نچوڑ اے بھا جی

سنجّی روندی ویکھ کے رو پئی
کھبّی اکھ وچ روڑ اے بھا جی

ہنجواں کس لئی اگاں لائیاں
پانی اگ دا توڑ اے بھا جی

اُٹھدا بہندا سوچ رہیا واں
کجھ نہیں کہندا سوچ رہیا واں

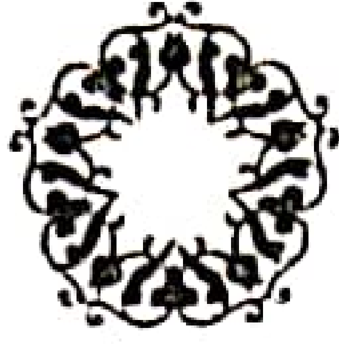
منہ بوہے نوں وجیا جَندرا
کیوں نہیں لہندا سوچ رہیا واں

اپنے کچّے کوٹھے وانگر
ڈگدا ڈھہندا سوچ رہیا واں

ویلا میتھوں اگے کیوں اے
دَھکے سہندا سوچ رہیا واں

چوکھا پینڈا کیتی بیٹھاں
باقی رہندا سوچ رہیا واں

Scanned with CamScanner

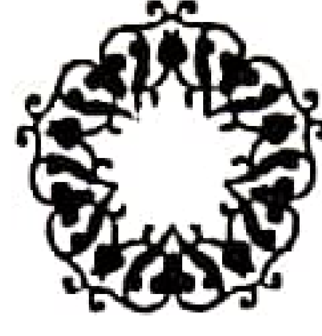
دھرتی اک سراں نہ لگے
یا فر میرے ناں نہ لگے

حشر دیہاڑا سمجھو جتھے
سکی ماں وی ماں نہ لگے

پینڈا چھیتی مک جانا سی
سدھی راہ تے تاں نہ لگے

رَت جگر دی پی لیندا اے
کسراں شعر بلاں نہ لگے

چاواں دا اک محل اُساراں
دل جے بھاری تھاں نہ لگے

رشتے کچّے ہندے نیں
جذبے سچّے ہندے نیں

دھی پتر دا رولا چھڈ
بچّے بچّے ہندے نیں

میں ہی جھوٹھا پئے جانا
جھوٹ جو سچّے ہندے نیں

اگاں کنج بجھاواں گا
روّلے مچّے ہندے نیں

دھوڑاں امبر چُمن تے
عاشق نچّے ہندے نیں

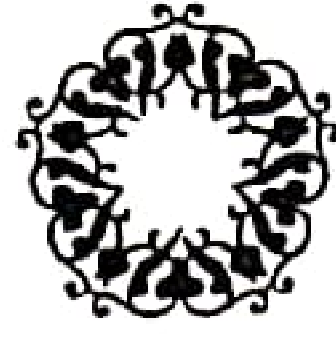
راضی تَن دی چولی وی
خوش کوکے دی کولی وی

وگدی راہ تے لُٹ دی اے
شکلوں رج کے بھولی وی

نہ وجّی تے پرتے گی
کالا علم اے گولی وی

انھی پڑھیا سہہ لیندا
ایہ کیہ گونگی بولی وی

محل نوں اگاں لگیاں نیں
ویکھ کے میری کھولی وی

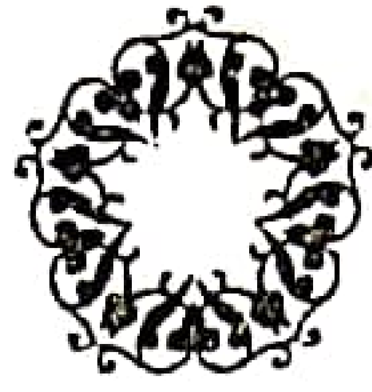
اک پتاسا وی نہیں پچدا
بھورا ہاسا وی نہیں پچدا

مینوں محل وی ہضم نہیں ہندے
پکھی واسا وی نہیں پچدا

جیہڑے دن توں نظراں لگیاں
سُکھ تے ماسا وی نہیں پچدا

پانی نال جے یاری ہووے
نیواں پاسا وی نہیں پچدا

رُڑھدے پنڈ نہیں ویکھے جاندے
بدل پیاسا وی نہیں پچدا

اکھراں دی تصویر بنا کے
ویکھ رہیا واں ہیر بنا کے

سدھراں تک جو بنھ لئیاں سو
قسماں نوں زنجیر بنا کے

وچلی اگ نوں وا نہ دیویں
گلما لیرو لیر بنا کے

تینوں اپنی پیئے جانی اوو
مینوں سدھا تیر بنا کے

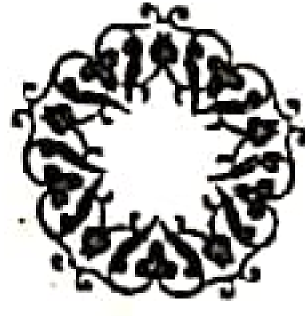
ہمت کر کے ٹریا واں ناں
پرتاں گا تقدیر بنا کے

مُڑ آئے آں راہواں کٹ جو بِلی گئی
جیہڑی اکھ وی راہوں پرتی گلی گئی

اوہدا رُوپ ای حدوں ودھ لٹیرا سی
ایویں نہیں سی لُٹی دل دی دلی گئی

میں تے لکھ کے سٹ دتا سی نہ آویں
پر دریاؤں پار نہ میتھوں ڈِلی گئی

اک واری اُس بوہا آ کھڑکایا سی
دل دی کُنڈی عمراں تیکر ہلی گئی

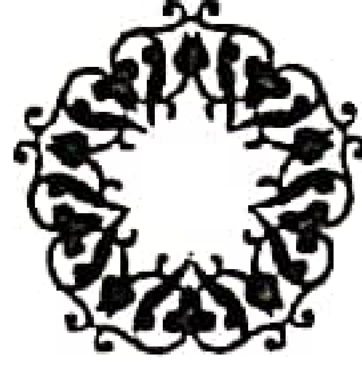

پہلاں پہلاں شرماوے گا تھوڑا بہتا
سوہنا اے ناں تڑپاوے تھوڑا بہتا

اکھ روئی تے کیہ اے ویری ہسن گے
دل نوں وی تے چین آوے گا تھوڑا بہتا

اگلے پھٹ توں چار دناں دی مہلت لے لے
پہلا پھٹ وی بھر جاوے گا تھوڑا بہتا

بھکھی اکھ نوں روک لوو تے رب دی قسمے
بہتا تھوڑا ہو جاوے گا تھوڑا بہتا

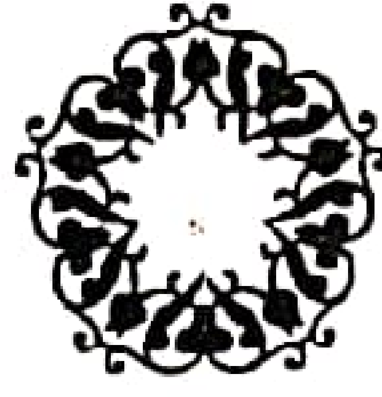
سُکھ منگویں کدوں کو تیک لواں
دُکھ دُکھ نہ کرے تے چیک لواں

ایویں صبر دے لفظوں تنگ بیٹھاں
سکھ چاہواں تے متھے تے لیک لواں

میری سوچ توں بھارا اے ایہ سودا
یار وِیچ کے مُل شریک لواں

تیرے جھے تے سو وی تھڑ جانیں
دل ہیرے دا مُل جے ٹھیک لواں

کل ویکھی اے کنھے کلیم اتھے
اج کھویں تے تینوں اڈیک لواں

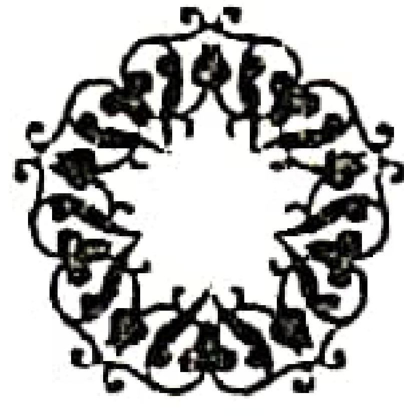
سوہنے مکھ تے مصرع آکھاں
سانجھے دکھ تے مصرع آکھاں

ساری خلقت مصرع جاپے
جے ہن لکھ تے مصرع آکھاں

اوہو پِچھے پئے جاندا اے
جیہڑے دکھ تے مصرع آکھاں

میں تے صورت وی نہیں ویکھی
کسراں سُکھ تے مصرع آکھاں

کوشش ہے بئی پہلی رُتے
ساوے رُکھ تے مصرع آکھاں

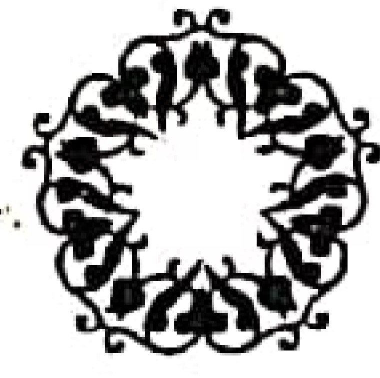
گل دے منہ توں گل لاہ دتی
میں حرفاں دی کھل لاہ دتی

اپنا آپ تے کوہ ہی دتا
ویلے دی وی وَل لاہ دتی

موہڈے سوڑے پئے جانے جے!
جے ہالی نئیں ہل لاہ دتی

ایہ مٹی دی کھچ اے پیارے
جنھے واپس چھل لاہ دتی

دکھ دی جنس نہ ونڈی ویراں
ساری میرے ول لاہ دتی

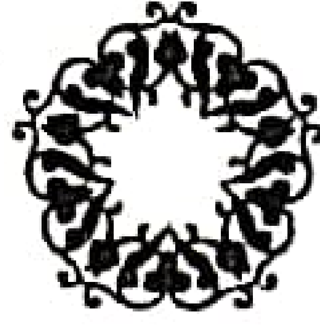
سُتّے پھٹ جگائے تے
سجّن چیتے آئے تے

بس پرچھاواں بھیڑا اے
چنگے نیں ہمسائے تے

سپ آکھاں تے لڑدے نیں
بیٹھے نیں سرمائے تے

اَکّیاں میں وی دے دتا
بُھکھ نوں ڈِھڈ کرائے تے

رُتاں کِچھ لیاواں گا
میں جے بُوٹے لائے تے

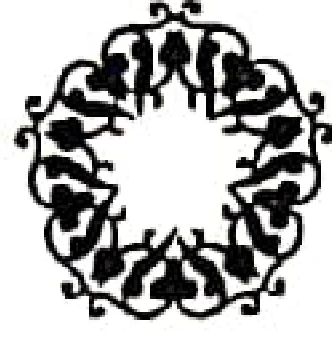
گورے وچ نہ کالے وچ
رُوپ اے ویکھن والے وچ

جھندی راہ تے اکھ ہووے
سمجھو دل سُو تالے وچ

ناڑاں جُثا گھیر لیا
جِسراں مکھی جالے وچ

ویلا بچہ ہندا سی
میرے عین سنبھالے وچ

یار کلیماؔ ویری اے
ہن تے جِت اے ٹالے وچ

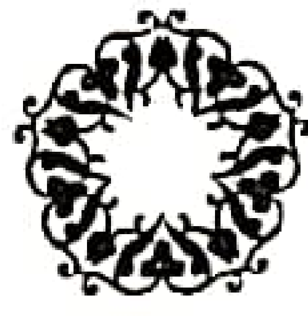
عزت دل نیں رولی اے
اکھ تے صرف وچولی اے

کِڑ لوکی وی رکھدے نیں
اوہ وی ڈِھڈ دی پولی اے

تیرے بھانے فوٹو اے
ساڈے لئی تے ڈولی اے

اک کڑی شہزادی اے
اک اوسے دی گولی اے

ایہدا حق اے میرے تے
میری ماں دی بولی اے

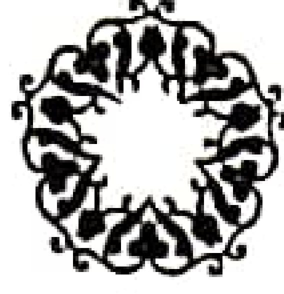

انج جویں پُرکار نیں چکر دتا اے
ہر واری سرکار نیں چکر دتا اے

بدلا جھلیاں وانگر روندا پھرنا ایں
تینوں وی دلدار نیں چکر دتا اے

جس وی لُٹیا سجّن بن کے لُٹیا اے
جَد وی دتا پیار نیں چکر دتا اے

مرنوں بعد وی بندے جیندے رہندے نیں
موتاں نوں فنکار نیں چکر دتا اے

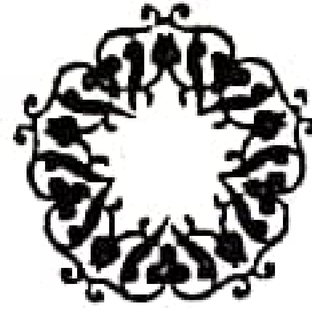

مصرع دُکھ تے رہن دے
باقی اکھ تے رہن دے

مُندری کوکا وِچ لے
گل دی رَکھ تے رہن دے

قسمت ساڑن والیا
میرا لکھ تے رہن دے

ہجرا گولی جوگیا
وکھو وَکھ تے رہن دے

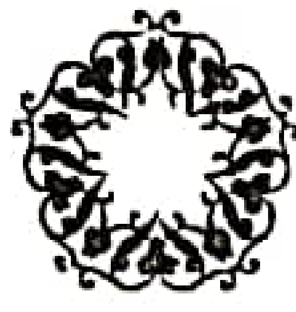

لوڑ پئی تے ساہواں دے بِل دِتے
اساں کمیاں شاہواں دے بِل دِتے

کئی وار تے ہندیاں بھکھ جالی
نال ٹرے گواہواں دے بِل دِتے

اسیں شہر پناہواں دے ہیلکاں نیں
دل وچ پناہواں دے بِل دِتے

مینوں اودوں کلیمؔ غریب لگا
جدوں چھالیاں راہواں دے بِل دِتے

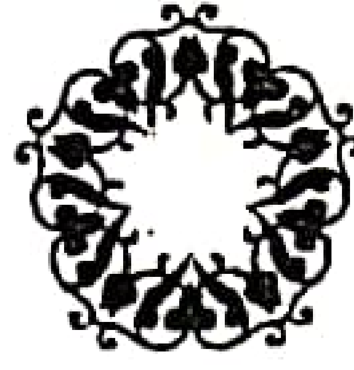

گَلے تے بہار سی اِک بہار اِکو
کدے اوہ یار سی اِک یار اِکو

کئی دل ہین وفا دا مقبرہ نیں
تے ہویا وار سی اِک وار اِکو

اوہ جتھے گھُنگنیاں تے عید ہوئی
اوہ میرا گھار سی اِک گھار اِکو

میں تیتھوں جِت کے تینوں ہار پایا
ایہ میری ہار سی اِک ہار اِکو

لنگھدا ٹپدا تنگ لیندا اے
راہ کیہ ساہواں ڈک لیندا اے

دل لکھاں دا موہون خاطر
اوہ دمڑی دا سک لیندا اے

دھرتی کدھرے ڈُب نہ جاوے
تاں اوہ بندے چک لیندا اے

ایڈا بے اتبارا ویلا
نک نوں ویچ کے نک لیندا اے

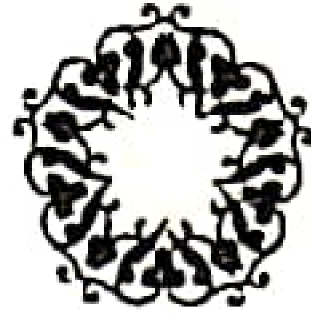
اج کل اوہ شاہ زور کلیما
جیہڑا ویلا دھک لیندا اے

نہ لے چین سزا دے بھا
توں مرضی دا لا دے بھا

کلی ساہ نہیں بھردی ڈِھڈ
آٹا کرو ہوا دے بھا

دے دتا اے میں وی دل
ساویوں ساویں بھا دے بھا

میں جاناں تے وگڑے سُکھ
توں اک وار دُعا دے بھا

پہلاں نالوں گھَٹ نہیں لگا
پھَٹ دے اُتے پھَٹ نہیں لگا

آدم لاتوں وسدے آئے
اُجڑن لگیاں جھَٹ نہیں لگا

اک ادھی فرمائش وی آوے
کیہ گل سانوں پَٹ نہیں لگا

یار کلیمؔ نوں جو وی آکھن
مینوں تے منہ پھَٹ نہیں لگا

نِکلیاں منہ چوں ہواواں موڑ دے
میں جو منگیاں سی دعاواں موڑ دے

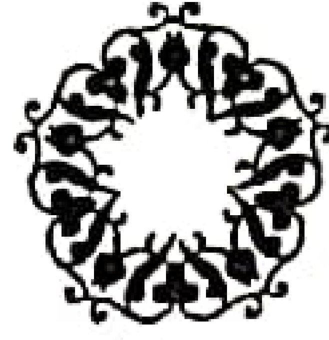
خوش نصیبی موڑ تک نہ پہنچیا
سو کو چکر لے بلاواں موڑ دے

پیار بدلے پیار دے تا سوہنیا
ڈھیر نہیں پچدا اتے ساواں موڑ دے

اِنج دے منصف ملے نیں قوم نوں
چور دیندے نیں نہ گاواں موڑ دے

ہجر دا موہرا پی لینے آں ادھا ادھا کر کے
اگلا جیون جی لینے آں ادھا ادھا کر کے

خورے کیہڑی تھوڑ نیں ساڈی سوچ چا ادھی کیتی
پورا حصّہ وی لینے آں ادھا ادھا کر کے

کوئی جیوندا ای نہیں بچیا کیہڑا مینوں ویکھے
میں ویڑھے نوں ویکھی جاواں ویڑھا مینوں ویکھے

سارے شہر دے ٹُھڈیاں تے آں راہ دے روڑے وانگر
خورے انھا ہو جاندا اے جیہڑا مینوں ویکھے

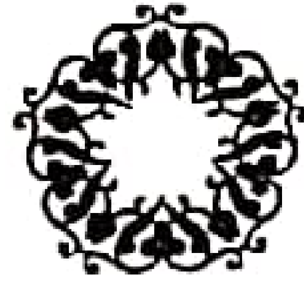
اج اوہ ویلا سجّن میتھوں پاسا وَٹ کے لنگھیا
مر جاواں تے خورے کیہڑا مینوں ویکھے

سب دا نہیں اِکے دا سِکہ چلدا اے
ہر تھاں تے سِکے دا سِکہ چلدا اے

بلّھاں تے سرخی دی چودھر ہندی اے
متھے تے ٹِکے دا سکہ چلدا اے

میری خالی جیب وی سمجھو بھاری اے
میرے توں نِکے دا سکہ چلدا اے

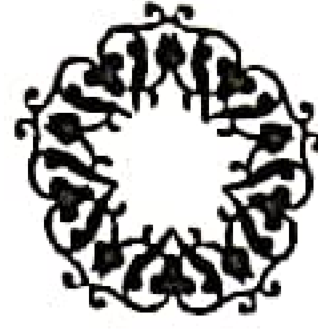

اتھے چنگا اے تے کیہڑا
چنگے رنگا اے تے کیہڑا

چلو نابری ہزاراں
چٹا ننگا اے تے کیہڑا

اوہو فیدیاں دے رولے
ہور دنگا اے تے کیہڑا

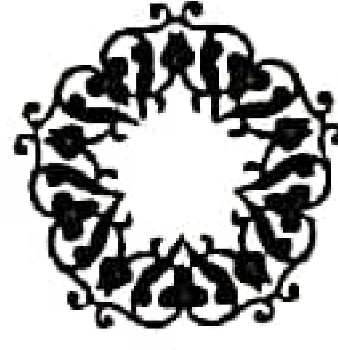
ویلا دَسّے گا کلیما
کیہڑا چنگا اے تے کیہڑا

چھاں سَوندی اے رُکھ نہیں سَوندے
اکھ لگدی اے دُکھ نہیں سَوندے

ربّا تیرے چن دی قسمے
راتیں پیلے مکھ نہیں سَوندے

مصرع بھانویں پلنگ وی ہووے
ایس زمینے سکھ نہیں سَوندے

مِٹی وچ وی ہِمت ڈھالی جاندی نہیں
کجُھ وی کر لاں اکھ دی لالی جاندی نہیں

اج کل وی اک یاد سنبھالی پھرنا واں
اج کل تے اولاد سنبھالی جاندی نہیں

اتھرو نہیں پٹرول جہیا اے پلکاں تے
ڈردے میتھوں تیلی بالی جاندی نہیں

جبھ ورگی کوئی ریفل ہے نہ ہووے گی
ایہدی اک وی گولی خالی جاندی نہیں

نیندر گھیر لیا تے ڈگنا پینا ایں
آئی موت کلیما ٹالی جاندی نہیں

سچّ پُچھو تے بھکھاں کٹّیاں بھکھ نہیں مردی
روٹی ہتھ تے لِکھ کے چٹّیاں بھکھ نہیں مردی

رجنا جے تے اپنی راہ دے کنڈے چکو
دُجیاں اگے ٹوئے کھٹّیاں بھکھ نہیں مردی

توں دسیں تے ویکھی جان نوں جی کردا اے
تیرے ساہویں نیویں سٹّیاں بھکھ نہیں مردی

اوہدے ڈِھڈ نوں کیہ بیماری اے کیہ جاناں
جہندی روز دے لکھاں وٹّیاں بھکھ نہیں مردی

اندر اگ تے وِلھیاں اکھاں
دُھخ دُھخ موئیاں گلیاں اکھاں

دل پنچھی دا اللہ بیلی
تاڑ لیا اے بِلیاں اکھاں

سورج ڈھال کے میرے سر تک لے آوو
مینوں چاڑھو میرے ہان دی سولی تے

